

ВЕЛИКИЕ ЗЕМЛЯКИ:

представители научных медицинских школ Харькова

Харківська наукова терапевтична школа

Наукова терапевтична школа почала формуватися у другій половині XIX ст. Першим її представником був проф. **Валеріан Григорович Лашкевич** (1835–1888), який приніс на Україну ідеї свого вчителя С.П.Боткіна, найвидатнішого вітчизняного терапевта того часу. Він дав перший потужний поштовх для зародження цієї наукової школи та її подальшого плодотворного розвитку. Наукові інтереси В.Г.Лашкевича концентрувалися переважно на двох важливих відділах внутрішньої медицини: на вивченні сифілісу внутрішніх органів та нервових захворювань. Він перший звернув увагу на часте ураження нервових центрів у хворих на сифіліс. В.Г. Лашкевич багато уваги приділяв клінічному становленню студентів і вперше познайомив їх з клінічними лекціями, заснованими на суто науковому діагнозі. Він на власні кошти створив лабораторію при кафедрі факультетської терапії, оснастивши її новітнім обладнанням та приладами. По його духівниці факультетська клініка Харківського університету отримала 20000 рублів на удосконалення лабораторії, а медичний факультет отримав бібліотеку в 3000 томів.

У подальшому розвитку цієї школи відіграли велику роль: професор П.І. Шатілов, який вславився як тонкий діагност і високогуманний лікар — «лікар бідняків», як його називали. **Петро Іванович Шатілов** (1869–1921) — вихованець медичного факультету Харківського університету, який вперше в Росії застосував противочеревнотифозну вакцину. Особливе значення для клініцистів мають його класичні праці з перкусії та аускультатії серця, про пульс і ритми серця. Він багато працював по рентгенодіагностиці серцево-судинних захворювань. З 1920 р П.І. Шатілов був відповідальним редактором журналу «Лікарська справа» — на той час єдиного медичного журналу у всій країні. Глибоко демократичний по натурі і на рідкість чуйний лікар, навесні 1921 р Петро Іванович поїхав на консультацію до хворого до слідчої в'язниці, де заразився черевним тифом і на одинадцятий день хвороби — 13 травня 1921 року, на 52 році життя, в розквіті творчих сил помер. Колишня окраїна міста, де він жив здавна має назву — «Шатилівка», тепер тут є і вулиця Шатилівська.

Костянтин Миколайович Георгіївський (1867–1933) — вихованець Військово-медичної академії, відомий терапевт, завідувач терапевтичних кафедр в Харківському університеті і в ХМІ. Головні наукові праці К.М. Георгіївського були присвячені етіології, патогенезу, клініці та лікуванню інфекційних, паразитарних захворювань, хвороб шлунково-кишкового каналу, крові та ендокринної системи. Він одним із перших у Росії указав на велику цінність френікус-феномена в діагностиці гострих холециститів і вперше у світовій літературі зробив обґрунтування даного феномену для діагностики захворювань жовчного міхура. Пізніше опис Георгіївського увійшов у світову літературу під назвою симптому Мюссі-Георгіївського. Також вперше в Росії описав клініку гострого геморагічного міозиту і висловив думку про його інфекційну (стафілококову) етіологію. К.М. Георгіївський був одним із фундаторів I з'їзду російських терапевтів і членом Товариства російських терапевтів.

Віктор Мойсейович Коган-Ясний (1889–1958) — видатний клініцист, блискучий лектор і педагог, широко відомий медичній громадськості I пол. XX ст. не тільки України, але і всього СРСР своїми роботами в галузі клінічної ендокринології. 1927 р. — один з організаторів курорту «Березівські мінеральні води» — науковий керівник протягом багатьох років. Співавтор підручника «Основы терапии и лечебной профилактики» у 3-х томах (1932). У 1923 р в результаті складної і копіткої роботи в лабораторії ним вперше в СРСР був отриманий вітчизняний інсулін. В.М. Коган-Ясний зіграв велику роль у становленні і розвитку клінічної ендокринології в країні. У 1930 р під його керівництвом в Харкові була відкрита перша в Радянському Союзі і третя в світі (Берлін, Прага) самостійна ендокринологічна клініка з науковими лабораторіями і диспансерами, де згодом було запропоновано новий спосіб оперативного лікування базедової хвороби, який значно знижував смертність хворих.

Валеріан
Григорович
Лашкевич

Петро Іванович
Шатілов

П.І. Шатілов у клініці,
1908

Костянтин
Миколайович
Георгіївський

Віктор
Мойсейович
Коган-Ясний